

Maatschappelijke Participatie

Marjolein Kolstein

September 2016

www.os-groningen.nl

BASIS VOOR BELEID

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding van het onderzoek	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Opzet van het onderzoek	4
1.4 Opzet van het rapport	4
2. Resultaten	5
2.1. Respons	5
2.2. Organisaties waarin men actief is	5
2.3. Werkplek	5
2.4. Persoonlijke ontwikkeling	6
2.5. Begeleiding op de werkplek	7
2.6. Ontwikkeling op de werkplek	8
2.7. Gemeente Groningen	9
3. Groepsgesprekken	11
Colofon	14

1. Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Veel Stadgers zijn op verschillende manieren actief. Zij hebben niet alleen een betaalde baan, maar doen ook vrijwilligerswerk, verlenen mantelzorg, volgen een re-integratietraject of verrichten dagbestedingsactiviteiten. De gemeente ondersteunt hen hierbij op grond van verschillende regelingen, zoals de Participatiewet, de WSW en de WMO.

Als het gaat om maatschappelijke participatie van bijstandsgerechtigden wil de gemeente Groningen zo veel mogelijk aansluiten bij de gemeentelijke aanpak in de wijken. Dit doet de gemeente door in verschillende wijken te experimenteren met projecten of activiteiten en per wijk in kaart te brengen wat de mogelijkheden zijn van bijstandsgerechtigden die op maatschappelijke participatie zijn aangewezen.

De gemeente Groningen heeft de begeleiding vanuit deze projecten of activiteiten in de wijk uitbesteed aan verschillende welzijnsinstellingen. De gemeente heeft Onderzoek en Statistiek gevraagd te onderzoeken wat de projectdeelnemers vinden van de begeleiding die ze van de verschillende instellingen ontvangen.

1.2 Doel van het onderzoek

Met dit onderzoek wil de gemeente zicht krijgen op de begeleiding die de verschillende instellingen de deelnemers bieden. Ook wil de gemeente van de deelnemers leren wat de 'best practice' is. Hoe ziet de begeleiding waar ze behoefte aan hebben er idealiter uit?

Met een participatiebaan doet u werkervaring op met behoud van uitkering. Het doel is dat u op den duur een betaalde baan vindt.

Hebt u een bijstandsuitkering? Vrijwilligerswerk vergroot uw kans op een betaalde baan. Bij de vrijwilligersvacaturebank krijgt u hulp bij het vinden van vrijwilligerswerk. Kom langs bij Link050 (Ebbingestraat 55) of bekijk de vrijwilligersvacaturebank online.

Wat zijn de voordelen van vrijwilligerswerk?

Vrijwilligerswerk heeft een aantal belangrijke voordelen:

- U vergroot uw kans op een betaalde baan.
- U krijgt werkervaring. Werkgevers vinden dit belangrijk.

Vrijwilligersvergoeding

Soms krijgt u als vrijwilliger een bedrag voor het werk dat u doet. Krijgt u minder dan € 746,00,- dan heeft dat geen gevolgen voor uw bijstandsuitkering.

Let op! Alles wat u meer krijgt dan € 746,00 per jaar, trekken we af van uw bijstandsuitkering.

Hebt u een bijstandsuitkering en is betaald werk nu nog niet mogelijk? Met een participatiebaan doet u werkervaring op met behoud van uitkering. Het doel is dat u op den duur een betaalde baan vindt.

U kunt kiezen uit het vacature-aanbod maar u mag ook zelf een organisatie zoeken waar u zou willen werken. Voorbeelden participatiebanen

- Meewerken in de keuken bij een restaurant
- Redacteur van de wijkkrant
- Helpen op de stadsboerderij
- Leraar ondersteunen in de klas

Uit vacature-aanbod kiezen

- 1.Kijk in de lijst van deelnemende organisaties waar u zou willen werken.
- 2.Vraag bij de organisatie van uw keuze welke vacatures er zijn.
- 3.Geef u op voor een participatiebaan.
- 4.De organisatie checkt bij de gemeente of u aan alle voorwaarden voldoet.
- 5.Als de gemeente akkoord is, kunt u starten met uw participatiebaan.

1.3 Opzet van het onderzoek

We hebben 1174 mensen die een participatiebaan hebben (gehad), of aan een ander project op het gebied van maatschappelijke participatie in de wijk, hebben deelgenomen, per brief benaderd voor het onderzoek. Via de persoonlijke code uit de brief konden respondenten een online vragenlijst invullen. In totaal 883 mensen hebben we tevens via e-mail benaderd. Ook de herinnering hebben we via e-mail verstuurd. Van een kleine groep mensen hadden we geen e-mail adres, vandaar dat we voor deze methoden hebben gekozen.

In de enquête hebben we mensen gevraagd om ook deel te nemen aan een groepsgesprek.. Daarop kwam voldoende respons en er zijn twee gesprekken gehouden. In deze groepsgesprekken zijn we dieper ingegaan op de begeleiding die men krijgt op de werkplek en in hoeverre die overeen komt met de begeleiding waar men behoefte aan heeft.

1.4 Opzet van het rapport

Na deze inleiding bespreken we in hoofdstuk twee de resultaten van de enquête. We sluiten het rapport af met een hoofdstuk over de groepsgesprekken.

De cijfers in de balken van de figuren in deze rapportage staan voor het aantal respondenten dat het betreffende antwoord heeft gegeven.

De reacties op een aantal 'vragen' zijn weergegeven in een 'Wordle'. Daarin zien we de woorden die veel zijn genoemd naar voren komen. Hoe vaker, hoe vetter en hoe groter. Verder kan het geheel van de Wordle een indruk geven van wat de respondenten vinden van een bepaald onderwerp.

Alle gegeven toelichtingen en de antwoorden op de open vragen hebben we in een aparte bijlage aan de opdrachtgever verstrekt.

2. Resultaten

2.1. Respons

Er zijn 1174 mensen benaderd om de vragenlijst in te vullen. Deze mensen hebben een vrijwilligersbaan, werken mee aan wijkactiviteiten of hebben een participatiebaan. Voor dit onderzoek zijn ook mensen gevraagd die vanaf 2012 zijn begonnen met een participatiebaan. We hebben de mensen per e-mail en per brief benaderd om de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 225 mensen de vragenlijst volledig ingevuld. Dat komt neer op een respons van 20 procent. Van deze groep is ruim de helft vrouw (53%) en iets minder dan de helft man (47%). De helft van de respondenten is tussen de 25 en 49 jaar. Ongeveer een derde is tussen de 50 en 64 jaar.

2.2. Organisaties waarin men actief is

We hebben de respondenten gevraagd bij welke organisatie ze actief zijn of waren. In de Wordle is te zien dat Werk pro en MJD het meest worden genoemd.

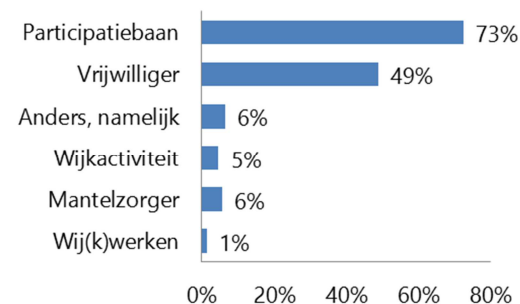
2.3. Werkplek

Vervolgens hebben we gevraagd in welke vorm ze actief zijn. bijna drie kwart heeft een participatiebaan en bijna de helft is actief als vrijwilliger. Respondenten konden meerdere antwoorden geven op deze vraag.

Welke organisatie

Vorm van vrijwilligerswerk

Ruim de helft van de respondenten werkt 10 tot 20 uur per week. Ongeveer een derde werkt 20 tot 30 uur per week. Aan een participatiebaan hangt de voorwaarde om 16 tot 32 uur per week te werken.

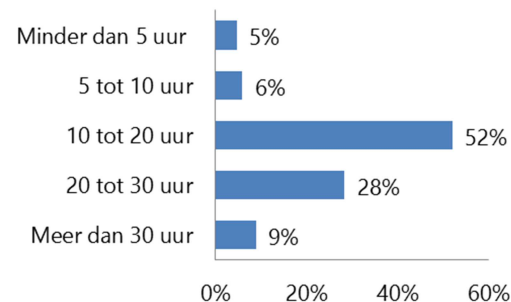
2.4. Persoonlijke ontwikkeling

We hebben allereerst een aantal stellingen voorgelegd over de persoonlijke ontwikkeling op de werkplek.

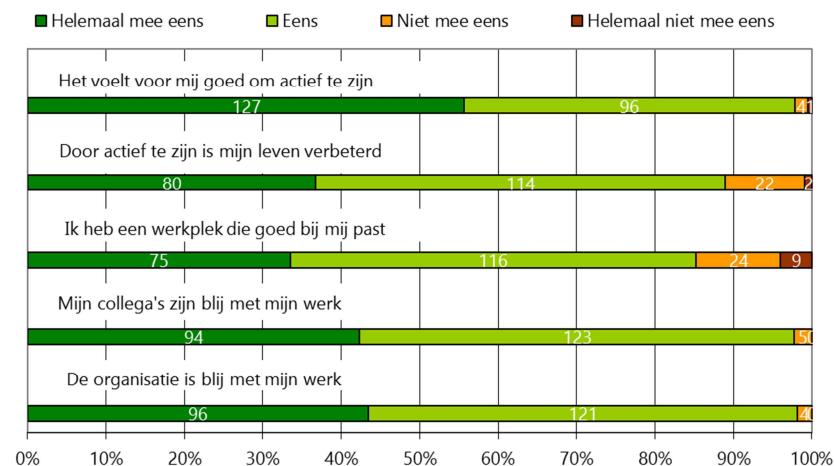
Bijna iedereen geeft aan dat het goed voelt om actief te zijn. Slechts een enkeling is het niet met deze stelling eens. Bijna 90 procent geeft aan dat zijn of haar leven verbeterd is door actief te zijn. Ook ruim 90 procent geeft aan een werkplek te hebben die goed bij hem of haar past. En bijna iedereen is het eens met de stellingen "Mijn collega's zijn blij met mijn werk" en "De organisatie is blij met mijn werk".

Respondenten zijn in overgrote meerderheid positief over het actief zijn, het voelt goed, ze geven aan dat hun leven is verbeterd. Ze hebben een werkplek die goed bij ze past en waar de collega's en de organisatie blij met ze zijn.

Aantal uren

Persoonlijke ontwikkeling

2.5. Begeleiding op de werkplek

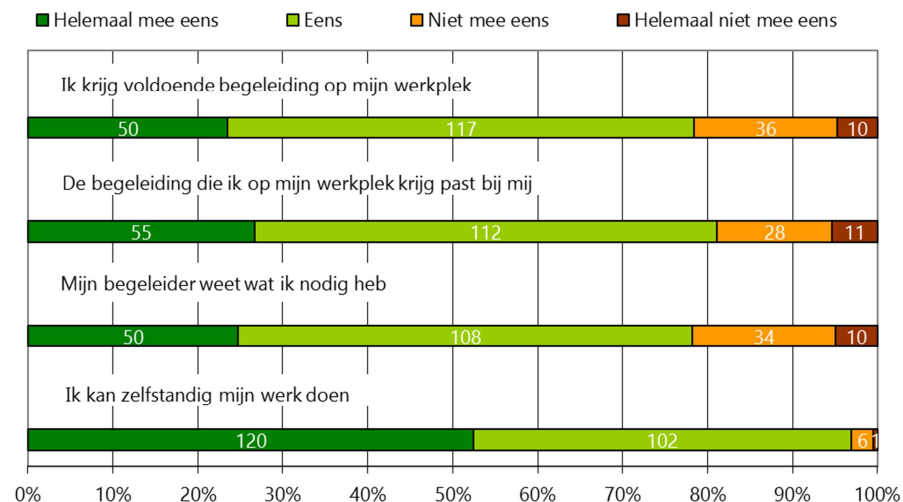
Vervolgens hebben we een aantal stellingen voorgelegd over de begeleiding op de werkplek.

Ruim drie kwart zegt voldoende begeleiding te krijgen op de werkplek en vindt dat de begeleiding passend is. Ook is ruim drie kwart het eens met de stelling "Mijn begeleider weet wat ik nodig heb." Bijna iedereen is het eens met stelling "Ik kan zelfstandig mijn werk doen." Slechts een enkeling is het met deze stelling niet of helemaal niet eens. Ruim drie kwart is tevreden over de begeleiding.

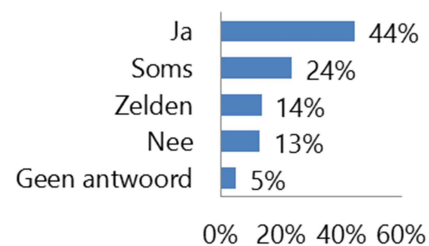
Ongeveer een kwart geeft aan dat de begeleiding niet voldoende is, niet past, of dat de begeleider niet weet wat nodig is.

We hebben de respondenten gevraagd of ze op de werkplek gesprekken over hun werkzaamheden en over de ontwikkeling hebben gehad. Bijna de helft geeft aan deze gesprekken te hebben gehad. Eén op de vier heeft deze gesprekken soms gehad. Een groep van 13 procent heeft deze gesprekken in zijn geheel niet gehad. Hier blijkt dus dat het geen vanzelfsprekendheid is dat er gesprekken zijn tussen werknemer en werkgever.

Begeleiding op de werkplek

Gesprekken over werkzaamheden en ontwikkeling

Vervolgens hebben we gevraagd wat mensen positief vinden aan de begeleiding op de werkplek. We geven een indruk van alle antwoorden in onderstaande Wordle. We zien in de Wordle dat mensen tevreden zijn over het zelfstandig kunnen werken, de vrijheid en de collega's en organisatie.

Ook hebben we gevraagd naar negatieve punten die mensen hebben ervaren in de begeleiding. Erg veel mensen geven aan geen negatieve ervaringen met de begeleiding te hebben. Daarnaast wordt vermeld dat er soms weinig tijd was voor de begeleiding en dat de organisatie het te druk had. Ook meldt men regelmatig dat de begeleiding te weinig aansluit op toekomstig betaald werk.

2.6. Ontwikkeling op de werkplek

We hebben vervolgens een aantal stellingen voorgelegd over de mogelijkheden om je te ontwikkelen en te groeien op de werkplek.

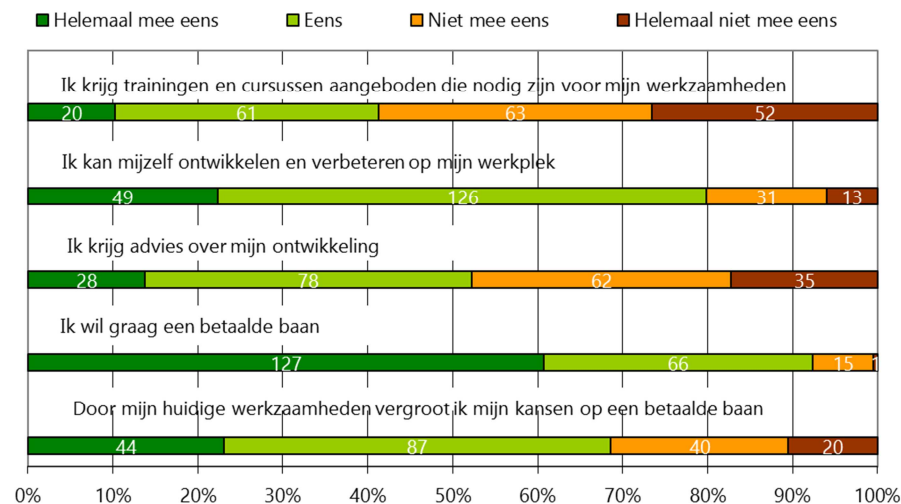
Iets meer dan 40 procent geeft aan dat ze trainingen en cursussen aangeboden krijgen op de werkplek. Hier staat tegenover dat bijna 60 procent aan geeft geen cursussen en trainingen aangeboden te krijgen. Ruim drie kwart geeft aan zichzelf te kunnen ontwikkelen en verbeteren op de werkplek. Met de stelling "Ik krijg advies over mijn ontwikkeling" is ruim de helft het eens. Iets minder dan de helft is het hier niet of helemaal niet mee eens. Ongeveer 95 procent geeft aan graag een betaalde baan te willen. Slechts enkele respondenten zijn het met deze stelling niet eens. Ongeveer 70 procent is van mening dat de huidige werkzaamheden in een participatiebaan of het huidige vrijwilligerswerk de kansen op een betaalde baan vergroten. Ongeveer een derde is het met deze stelling niet of helemaal niet eens.

Veel respondenten geven aan dat ze geen cursussen en trainingen vanuit de werkplek krijgen. Een krappe meerderheid krijgt wel advies over de ontwikkeling. Bijna de helft geeft aan geen advies te krijgen.

Positieve punten

Ontwikkelen op de werkplek

Iets minder dan drie kwart heeft het idee dat ze met de huidige werkzaamheden de kansen op een betaalde baan vergroten.

Ruim 30 procent denkt niet niet dat hun kansen op een betaalde baan groter worden door hun werkzaamheden. Hieruit en ook uit de gesprekken, blijkt dat veel respondenten de aansluiting naar een eventuele betaalde baan missen, of totaal niet zien.

2.7. Gemeente Groningen

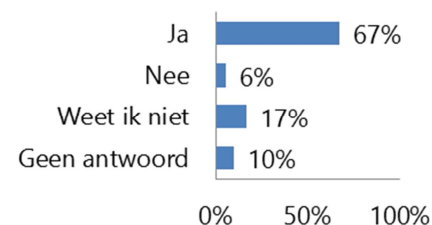
Tot slot hebben we stellingen voorgelegd over de informatie en begeleiding die respondenten vanuit de gemeente Groningen krijgen.

Iets meer dan de helft van de respondenten is het eens met de stelling; "Ik krijg voldoende informatie van de gemeente Groningen over vrijwillige werkzaamheden in mijn wijk". Iets minder dan de helft is het hier niet of helemaal niet mee eens. Bij ruim drie kwart van de respondenten zijn de rechten en plichten vanuit de Participatiewet bekend. Bij zeker één op de vijf respondenten zijn deze rechten en plichten niet of onvoldoende bekend.

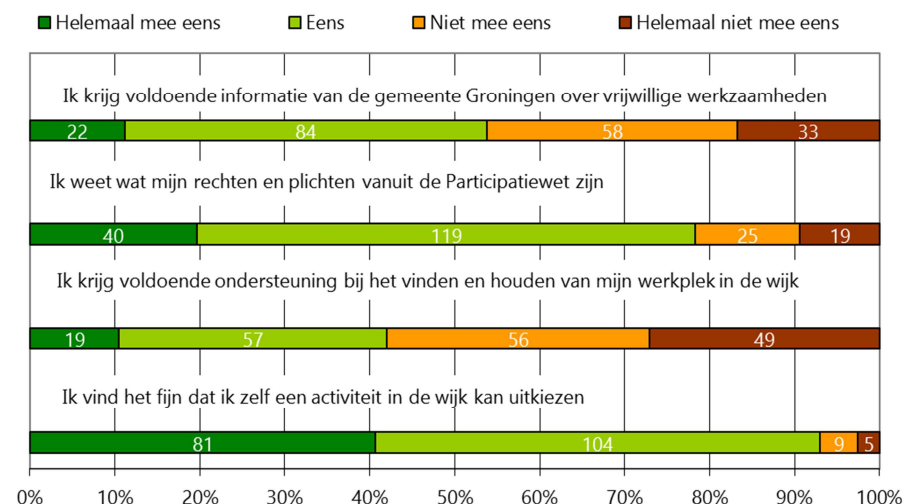
Kritisch zijn de respondenten over de ondersteuning van de gemeente Groningen bij het vinden en houden van een werkplek in de wijk. Bijna 60 procent geeft aan onvoldoende ondersteuning te krijgen. Wel vindt bijna iedereen het fijn dat ze zelf een activiteit in de wijk kunnen uitkiezen. De respondenten zijn ook kritisch over de begeleiding van de gemeente Groningen. Ook in de gesprekken is aangegeven dat er tijdens en na een participatiebaan zo goed als geen contact is met de gemeente.

Hebben mensen aan de gemeente doorgegeven dat ze actief zijn? Een groep van zes procent geeft aan dat ze dit niet hebben gedaan. Maar een ruime meerderheid heeft het wel doorgegeven. Van 27 procent is dit niet bekend, omdat ze de vraag niet hebben beantwoord of zeggen het niet meer te weten.

Actief zijn doorgegeven

Informatie vanuit de gemeente Groningen

Hoe hebben ze deze wijziging doorgegeven? In de Wordle zien we dat veel mensen het hebben doorgegeven via een brief, telefonisch of via hun werkplek, zoals Saaksumborg.

Op welke manier doorgegeven

3. Groepsgesprekken

Er zijn twee groepsgesprekken geweest. In totaal hebben we 13 mensen gesproken. In de groepsgesprekken zijn we, vanuit de vragenlijst, verder ingegaan op de uitkomsten. We zijn dieper ingegaan op de begeleiding vanuit de instellingen en op de begeleiding en ondersteuning vanuit de gemeente. Ook hebben we gesproken over welke vorm van begeleiding ze nodig denken te hebben vanuit de instelling of de gemeente. Alle deelnemers aan de groepsgesprekken zijn of waren actief in een participatiebaan.

Doel participatie baan

In het gesprek kwam naar voren dat het doel van een participatiebaan duidelijk moet zijn. Een paar mensen geven aan dat het goed zou zijn om voor de start een gesprek te hebben over je capaciteiten, je vooropleiding en je verwachtingen.

“Wat is het doel? Sociale activatie of begeleiden naar werk? Is allebei prima. Maar wees duidelijk. Het lijkt in de praktijk op sociale activatie. Wees eerlijk.”

De deelnemers geven aan dat de participatiebaan is begonnen als een manier om uit te stromen. Zij zien dat dit binnen de instelling waar ze nu werken niet gebeurt. Ze verwachten ook niet dat dit zal gebeuren. Hierdoor geven een paar mensen aan dat ze het zonde van het geld vinden ondanks dat ze de financiële tegemoetkoming erg fijn vinden.

“Als je na 2 jaar weer buiten staat, is dat wel zonde van het geld.”

Voor een paar mensen had het opdoen van werkervaring ook binnen vrijwilligerswerk gekund. Een aantal mensen is na hun participatiebaan bij de werkgever gebleven als vrijwilliger. Ze geven aan dat ze na de participatiebaan niks van de gemeente hebben gehoord. Ze hebben niet met de gemeente gesproken over het vervolg. Mede hierdoor zetten ze vraagtekens bij het doel van een participatiebaan. Een ander mist een opleidingsbudget en merkt dat doorstroom of uitstroom hierdoor moeilijk is.

“Als je doel is om na een participatiebaan door te stromen dan moet er een stukje vrij zijn om een opleiding of cursus te volgen”.

Resultaat participatiebaan

De mensen die we gesproken hebben zijn blij met hun participatiebaan. Ze zouden graag een betaalde baan willen, maar zijn blij met de kans die ze nu hebben.

“Ik vind het super hoor die participatiebaan. Ik heb het gevoel dat ik weer leef.”

Enkele mensen geven aan dat ze wel de hoop hadden dat ze na de participatiebaan konden blijven als betaalde kracht. Nu zien ze in dat dat in de sector waar ze zitten niet kan.

“Nu die illusie weg is, is het enige wat het oplevert het financiële.”

Begeleiding instelling

De mensen die we gesproken hebben zijn over het algemeen tevreden over de begeleiding van de instelling. Ze vinden het belangrijk dat er iemand is bij wie ze terecht kunnen en over het algemeen is dat in de praktijk ook zo. Wel is de begeleiding heel sterk gericht op de dagelijkse werkzaamheden binnen de instelling. De begeleiding is niet gericht op het werk na de participatiebaan.

Begeleiding Gemeente Groningen

Doordat de begeleiding op de werkplek gericht is op de dagelijkse werkzaamheden is er voor het vervolg na de participatiebaan of de eigen ontwikkeling op de lange termijn geen tot nauwelijks begeleiding.

“De werkplek kan toch niet bezig zijn om voor jou een baan te zoeken?”

“De gemeente gaat ervan uit dat de begeleiding bij de instelling ligt. De instelling begeleidt enkel bij de dagelijkse werkzaamheden en heeft een ander doel.”

De respondenten die we gesproken hebben verwachten deze begeleiding van de gemeente Groningen. Van een paar mensen is de participatiebaan inmiddels afgerond. Zij vertellen dat ze niks hebben gehoord van de gemeente Groningen. Ze hebben zelf een vervolg geregeld. Ze hadden wel verwacht en gehoopt een vervolgesprek over de volgende stap te krijgen. Ook tijdens de participatiebaan hebben deze gesprekspartners geen tot nauwelijks contact gehad met de gemeente Groningen.

“Ik heb een keer gebeld of ik niet een gesprek kon hebben met een werkcoach ofzo, dat kan niet omdat je een participatiebaan hebt. Dan is dus de werkgever waar je werkt de plek waar je begeleiding van moet krijgen. Je kan geen gesprek met de gemeente hebben op weg naar werk. Dat vind ik een

vreemde gang van zaken, want het is toch de bedoeling om door te stromen naar regulier werk.”

Er wordt geopperd dat het goed zou zijn om eens per kwartaal te evalueren, ook tijdens de participatiebaan. Samengevat willen de deelnemers graag, maar zien ze weinig begeleiding en ondersteuning terug van de gemeente.

“Ik denk dat de deur van de gemeente open moet voor mensen die gemotiveerd zijn.”

Een ander geeft aan dat ze graag wat meer interesse en betrokkenheid van de gemeente had gewild.

“Nooit gehoord van: Wat goed, dat je dat hebt geregeld!. Ik had wel wat meer interesse gewild.”

In de gesprekken kwam ook naar voren dat vanuit een participatiebaan de uitstroom van lager opgeleiden makkelijker gaat dan de uitstroom van hoger opgeleiden. Iemand vertelde te hebben ervaren dat er meer geregeld kan worden voor lager opgeleiden en dat er meer mogelijkheden en trajecten zijn.

“Ik heb het idee dat wel eens vergeten wordt dat er ook hoger opgeleiden zijn die een participatiebaan hebben.”

Informatie gemeente Groningen

Een aantal mensen geeft aan dat ze graag meer informatie hadden gewild vanuit de gemeente. Veel van hen hebben via de instelling zelf een participatiebaan geregeld, vaak zonder gesprekken met de gemeente. Ze hebben ook weinig informatie gekregen over een participatiebaan. Verder vinden enkele mensen de brieven dreigend van toon.

“Zelfs als je zelf contact zoekt is de brief dreigend.”

Begeleiding na participatiebaan

Enkele mensen zijn na hun participatiebaan bij de instelling gebleven als vrijwilliger. Ze hebben zelf contact gezocht met de gemeente over het vervolg. Ze hebben na het beëindigen van hun participatiebaan geen begeleiding van de gemeente gekregen. Ze zijn op zich tevreden over de vervolgstappen, maar ze vragen zich wel af hoe het vervolg zou zijn als ze niet zelf contact hadden opgenomen.

Samengevat zijn de deelnemers blij met hun participatiebaan. Ze zijn tevreden met de begeleiding van de instelling. Minder tevreden zijn ze over de begeleiding van de gemeente Groningen, ze krijgen weinig tot geen begeleiding vanuit de gemeente. Ze zouden wel meer contact willen. Ze missen interesse, gesprekken tijdens de participatiebaan en gesprekken nadien over het vervolg.

“Meer mensen zouden een participatiebaan moeten doen om naar buiten te gaan en onder de mensen te komen.”

Colofon

Maatschappelijke Participatie

Auteurs:

Marjolein Kolstein

Opdrachtgever:

Gemeente Groningen

Uitgave:

Onderzoek en Statistiek Groningen

